

Dr. sc. Branimir Marković
redoviti profesor
Sveučilište J. J. Strossmayera
Ekonomski fakultet u Osijeku
Gajev trg 7, 31000 Osijek
tel:+38531224400; fax:+38531211604

Mr. sc. Svjetlana Letinić
viši predavač

UDK 336.22
Prethodno priopćenje

Dr. sc. Verica Budimir
profesor

Veleučilište u Požegi, Društveni odjel
Vukovarska 17, 34000 Požega
Tel: +385 34 311 460
Fax: +385 34 271 008

POREZNI POTICAJI U POSLOVANJU PODUZETNIKA S PODRUČJA POSEBNOG DRŽAVNOG STATUSA

SAŽETAK

U Republici Hrvatskoj je zakonski i strateški okvir regionalnoga razvoja koji podrazumijeva i razvoj poduzetništva donesen gotovo dvadeset godina nakon hrvatskoga osamostaljenja. Do tada su manje razvijena područja, odnosno ona područja koja imaju poseban status u smislu određenih olakšica i oslobođenja za građane i gospodarstvo, poticana kroz pojedinačne zakone. Pojedinačnim propisima, koji su još uvijek važeći, državne vlasti potiču poduzetničku aktivnost poreznim oslobođenjima pri oporezivanju dobiti. Porez na dobit (dio porezne obveze koji ne podliježe oslobođenjima), ostvaren obavljanjem poduzetničke aktivnosti i uplaćen od strane poreznih obveznika u državni proračun, država vraća jedinicama lokalne samouprave kao pomoć iz državnoga proračuna. Takvim aktivnostima državne vlasti žele smanjiti jaz između razvijenih i nerazvijenih dijelova Republike Hrvatske, odnosno žele pridonijeti većoj raspodjeli poduzetničke aktivnosti na manja i manje razvijena područja. Pokazatelji poduzetničke aktivnosti na području koje je poticano od strane države: broj poduzetnika, broj zaposlenih kod poduzetnika, ukupan prihod ostvaren obavljanjem poduzetničke aktivnosti, dobit i gubitak nakon oporezivanja te neto dobit/gubitak poslovanja, daju uvid u uspješnost poslovanja poduzetnika. S obzirom na navedeno, autori u radu analiziraju uspješnost poslovanja poduzetnika, korisnika poreznih poticaja pri oporezivanju dobiti, s područja posebnoga državnog statusa te daju pregled financijskih sredstava (poreznih prihoda) kojih se državne vlasti odriču kako bi istima omogućili konkurentnije obavljanje djelatnosti.

Ključne riječi: porezna oslobođenja (poticaji), uspješnost, pokazatelji poduzetničke aktivnosti područja posebnog državnog statusa

1. Uvod

Poduzetništvo je značajna spona gospodarskoga razvoja svake zemlje. Značajnost poduzetništva ogleđa se u njenoj teritorijalnoj i granskoj disperziranosti. U Republici Hrvatskoj gotovo dvadeset godina nije postojao jedinstven zakonski niti strateški dokument kojim bi se djelovalo u pravcu poticanja poduzetništva. Kao rezultat navedenoga, danas su na području Republike Hrvatske zastupljena područja posebnoga državnog statusa¹. Na tim područjima je jedna od mjera poticanja poduzetništva vezana za porezne poticaje (oslobođenja) pri oporezivanju dobiti. Stoga je u radu analizirana uspješnost poduzetnika „dobitaša“ korisnika poreznih poticaja (oslobođenja) na temelju podataka za razdoblje 2007. - 2010. g. Uspješnost je analizirana kroz 6 pokazatelja: s obzirom na broj poduzetnika, broj zaposlenih, ukupno ostvarene prihode, dobit i gubitak nakon oporezivanja te neto dobiti/gubitka. Dan je pregled i dijela poreza na dobit kojega se država odriče u svrhu financiranja jedinica lokalne samouprave (gradova i općina) s područja posebnoga državnog statusa.

2. Poduzetnička aktivnost „dobitaša“ u Republici Hrvatskoj

Poduzetništvo predstavlja pojavu u gospodarstvu zemlje koja se manifestira u različitim oblicima s mnogobrojnim i različitim ishodima. Ishodi nisu uvijek vezani samo za ostvarenje financijske koristi; dakle od poduzetništva se mogu očekivati pozitivni rezultati u smislu povećanja zaposlenosti, smanjenja razine nejednakosti, iskorištavanja novih

ekonomskih mogućnosti i dr.³ Uglavnom se poduzetništvo veže uz privatni sektor, ali poduzetničke aktivnosti nisu i ne smiju biti isključene niti u javnom sektoru. Institucije javnih službi trebaju se ponašati poduzetnički i inovativno kao i poduzeća⁴. U Republici Hrvatskoj su (u sastavu bivše SFRJ), krajem 80-ih godina 20.st., točnije 1989.g., donošenjem Zakona o poduzećima⁵, stvoreni preduvjeti za razvoj poduzetništva. Danas je u Republici Hrvatskoj poslovanje poduzetnika, obveznika poreza na dobit, strukturirano kroz privatno vlasništvo s udjelom od 97,7%⁶. Zastupljenost malih i srednjih poduzeća, u ukupnom broju poduzetnika u Republici Hrvatskoj, s visokih 99,6% gotovo je identična onoj u Europskoj uniji gdje isti pokazatelj iznosi 99,8%⁷. Ti pokazatelji rezultat su procesa transformacije vlasništva i usmjerenosti hrvatskog gospodarstva na razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Nasuprot tome, aktivnost poduzetnika u Republici Hrvatskoj izložena je negativnim čimbenicima među kojima se ističu sljedeći⁸:

- neučinkovita državna birokracija,
- korupcija,
- politička nestabilnost,
- porezne stope,
- ograničavajući propisi rada,
- porezni propisi i
- pristup financiranju

Državna birokracija ne djeluje u pravcu servisiranja poduzetničke aktivnosti nego istu unazađuje i demotivirajuće djeluje na pokretanje novoga posla. Danas je u Republici Hrvatskoj neophodno 20 dana⁹ za pokretanje novog posla. Broj dana koji

- 3 OECD (2012): Entrepreneurship at a Glance 2011. Paris: OECD Publishing, 2012., str.14, ISBN 978-92-64-09771-1. URL: http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/entrepreneurship-at-a-glance-2010_9789264097711-en
- 4 Drucker, P.I. (1992) Inovacije i poduzetništvo – poduzetnička praksa. Zagreb: Globus str. 166.
- 5 Zakon o poduzećima (Službeni list SFRJ 77/88 i 40/89)
- 6 FINA Gospodarske vijesti, URL: <http://www.fina.hr/Default.aspx?art=9753&sec=1496>, (12.09.2012.)
- 7 Ecorys (2012) Annual report on small and medium-sized enterprises in the EU, 2011/12. Rotterdam: ECORYS, str. 15. URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/annual-report_en.pdf (15.09.2012.)
- 8 Centre for Global Competitiveness and Performance (2012) The Global Competitiveness Report 2011-2012. Geneva: The World Economic Forum, str.146. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf, (01.09.2012.)
- 9 HAMAG INVEST: Kako započeti posao. URL: <http://www.hamag.hr/baza-znanja/zapocnite-posao/kako-zapoceti-posao.html>, (29.08.2012.)

je neophodan za pokretanje posla u zemljama Europske unije je u prosjeku 7¹⁰. Indeks percepcije korupcije (CPI) u 2011.g. za Republiku Hrvatsku iznosi 4,0¹¹ (indeks 0 označava potpunu korupciju, a indeks 10 potpuno transparentno društvo). Politička nestabilnost, uvjetovana nekontinuiranošću u provođenju određenih aktivnosti na makro razini, ima negativan utjecaj na proširenje i jačanje poduzetničke aktivnosti. Učestale promjene zakonski propisa uzrokuju nerazumijevanje istih i sve veće bježanje u sivu ekonomiju. Udio sive ekonomije u hrvatskom GDP je 28,9%¹². Iznos poreznog duga u 2011.g. iznosi oko 51 mlrd.¹³ kn. Takva situacija dijelom je uvjetovana ne postojanjem razvijene porezne strategije kojoj je cilj optimalizacija porezne obveze poreznog obveznika, odnosno nemogućnošću predviđanja poreznih obveza u budućnosti. Razina neizvršenih obveza (pravnih i fizičkih osoba) iznosi visokih 44 mlrd. kn¹⁴. Rast kreditnih plasmana privatnim poduzećima u 2011. manji je za 2,5 mlrd. kn od ukupnog rasta plasmana kredita izravno državi i državnim poduzećima¹⁵. Takva situacija upućuje na niskorizičnu aktivnost banaka i izbjegavanje loših plasmana u uvjetima makroekonomske neizvršenosti. Razina nezaposlenosti raste izuzetnom brzinom i doseže razinu od 20,1%¹⁶. Svi navedeni čimbenici koji su proizvodi poduzetničke aktivnosti ili na nju imaju izravan utjecaj, generiraju izuzetno lošu poziciju Republike Hrvatske prema Indeksu globalne konkurentnosti (76/142) i poslovne sofisticiranosti

(88/142)¹⁷.

Iz neto financijskog rezultata poslovanja¹⁸ svih hrvatskih poduzetnika, prema vlasničkoj strukturi, u razdoblju 1995. - 2010. vidljivo je kako isti tek 2001. postaje pozitivan i takav trend zadržava sve do 2007. Međutim, trogodišnje razdoblje koje slijedi nakon toga pokazuje izuzetno visoki pad pokazatelja uspješnosti koji doseže u 2010. minus od 1.663 mlrd. kn.

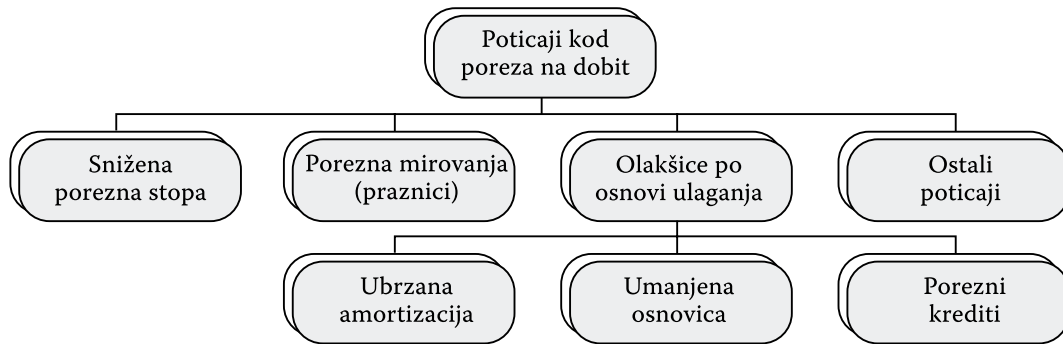
3. Oporezivanje dobiti poduzetnika u Republici Hrvatskoj

Ostvarena dobit poduzetnika, odnosno porezna osnovica, predstavlja razliku između prihoda i rashoda koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima te je uvećana ili umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit¹⁹. S obzirom da je poduzetništvo veoma značajno za razvoj gospodarstva, kroz određena oslobođenja vezane za plaćanje poreza na dobit, državne vlasti se odriču dijela poreznih prihoda, odnosno olakšavaju poslovanje poduzetnika. Nadalje, porez na dobit, za koji poduzetnici imaju obvezu podmirenja u državni proračun (dio poreza koji ne podliježe oslobođenjima), država vraća jedinicama lokalne samouprave na području posebnog državnog statusa i to kao pomoć iz državnoga proračuna.²⁰ Takve aktivnosti državnih vlasti mogu se promatrati s dva gledišta; kao poticanje razvoja poduzetništva, ali i kao narušavanje neutralnosti sustava oporezivanja dobiti jer se pojedine poduzetnike stavlja u povoljniji porezni položaj u odnosu na ostale.²¹

- 1 Za potrebe ovog rada riječ je o područjima posebne državne skrbi I, II i III skupina (PPDS I, PPDS II i PPDS III) te brdsko-planinskim područjima (BPP).
- 2 „Dobitaši“ predstavljaju obveznike poreza na dobit. U ovom radu korišteni su podaci za „dobitaše“ bez banaka i osiguravajućih društava, koje Financijska agencija agregira u Registru godišnjih financijskih izvještaja prema sjedištu poduzetnika na razini grada i općine koji su 100% na području posebnog državnog statusa. Međutim, Pravilnikom o porezu na dobit (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12), čl. 44. st.3. određeno je kako za korištenje olakšica i oslobođenja nije bitno da li porezni obveznik ima prebivalište ili sjedište na području za koje je propisana olakšica ili oslobođenje nego obavlja li djelatnost na tom području (poduzetnik treba imati najmanje jednu poslovnu jedinicu u kojoj stalno i kontinuirano obavljanje djelatnosti). Navedeno znači da u radu postoje određena ograničenja s obzirom na obrađene podatke.

- 10 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/progress-2011/index_en.htm (03.09.2012.)
- 11 Corruption Perceptions Index 2010. URL: <http://cpi.transparency.org/cpi2010/results/>, (16.09.2012.)
- 12 AT Kearney (2011) The Shadow Economy in Europe, 2010. Chicago: Atkearney Inc., str.13. URL: http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-05-8-8602544-o-shadow.pdf (15.08.2012.)
- 13 Porezna Uprava: Udio glavnice i kamata u ukupnom poreznom dugu. URL: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/UdioPoreza.pdf>, (01.09.2012.)
- 14 FINA: Informacije o neizvršenim osnovama za plaćanje poslovnih subjekata za kolovoz 2012. URL: <http://www.fina.hr/Default.aspx?art=10129>, (05.09.2012.)
- 15 Hrvatska udruga banaka: Kreditni portfelj banaka: razotkrivanje rizika. URL: <http://www.hub.hr/Default.aspx?art=2020&sec=646>, (05.09.2012.)
- 16 Hrvatski zavod za zapošljavanje (2012) Mjesečni statistički bilten 9 Zagreb: HZZO, str. 4. URL: http://www.hzz.hr/DocSlike/stat_bilten_09_2012.pdf, (01.10.2012.)

- 17 Centre for Global Competitiveness and Performance (2012) The Global Competitiveness Report 2011-2012. Geneva: The World Economic Forum, str.156. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf, (01.09.2012.)
- 18 Radi se o neto dobiti/gubitku (dobit nakon oporezivanja umanjena za gubitak nakon oporezivanja)
- 19 Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 20/05, 57/06, 146/08, 80/10 i 22/12), čl. 6. i 7. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx>, (01.09.2012.)
- 20 Zakon o područjima posebne državne skrbi, čl. 22 (NN 86/08 i 57/11) i Zakon o brdsko-planinskom području, čl.7c (NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05 i 80/08). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx>, (01.09.2012.)
- 21 Sokol, N., Burgler, T. (2011) Specifičnosti sustava oporezivanja dobiti u RH i njegova prilagodba potrebama stupnja u članstvo EU. Ekonomija. 18 (1), str. 143-163. URL: <http://www.rifn.com/ekonomija/economics/1344-godina-18-broj-1>, (06.09.2012.)

Slika 1. Porezni poticaji kod poreza na dobit²²

3.1 Porezni poticaji pri oporezivanju dobiti

Porezni poticaji pri oporezivanju dobiti javljaju se u nekoliko oblika. Neki od najznačajnijih oblika poreznih poticaja prikazani su na Slici 1.

Snižena porezna stopa predstavlja povlasticu u smislu korištenja iste u manjoj vrijednosti za određene investicije ili ukoliko se ista promatra u odnosu na visinu poreznih stopa zemalja u okruženju.

Porezni praznik predstavlja mogućnost korištenja povlastica u smislu:

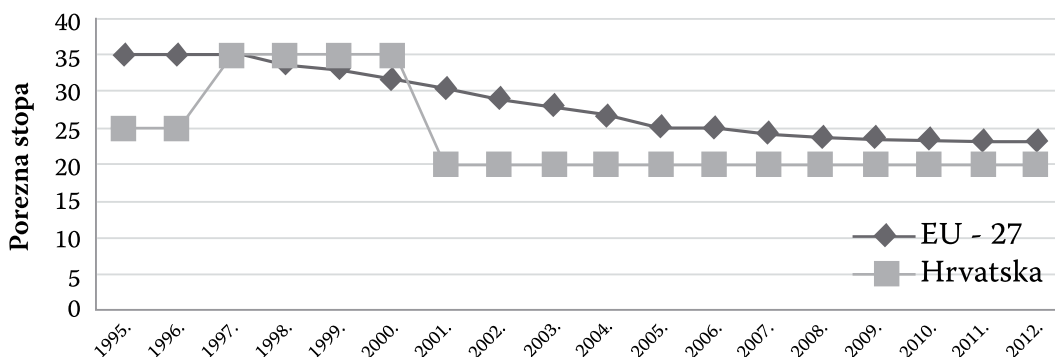
- neplaćanja porezne obveze poreza na dobit u početku poslovanja nekog poduzeća i
- plaćanja poreza na dobit po određenoj sniženoj stopi u određenom razdoblju prema određenim kriterijima

Porezni poticaji u smislu *olakšica po osnovi ulaganja* predstavljaju uglavnom olakšice koje se odnose na korištenje sljedećeg:

- ubrzane amortizacije,
- umanjene osnovice po osnovi ulaganja ili investicijski odbitak i
- odbitak od porezne obveze na temelju investicijskog ulaganja ili investicijski porezni kredit

Grafikon 1. Stope poreza na dobit u Republici Hrvatskoj i zemljama EU (prosjeak) u razdoblju 1995.-2012.

Izvor: European Commission: Taxation trends in the European Union. Publications Office of the EU, str.36. Luxemburg. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-12-001/EN/KS-DU-12-001-EN.PDF, (10.09.2012.)

22 Šimović, H., Mihelja Žaja, M. (2010) Poticaji u sustavu poreza na dobit u Hrvatskoj i zemljama regije. Računovodstvo i financije. 56 (5), str. 60.-67.

3.2 Porezni praznici u Republici Hrvatskoj

Primjenom Zakona o porezu na dobit iz 1994.g. u Republici Hrvatskoj, porezna stopa se kretala od 25%, 35%, da bi se od 2001.g. stabilizirala na 20%. Važeća porezna stopa primjenjuje se na poreznu osnovicu. Promjene stope poreza na dobit, koje su se uglavnom kretale prema manjim vrijednostima, karakteristične su i za zemlje EU-27.

Tablica 1. Umanjenja obveze poreza na dobit za poduzetnike na području posebnog državnog statusa

Izvor: Zakon o područjima posebne državne skrbi, (NN 86/08, 57/11), čl. 23. i 24.

Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05 i 80/08), čl. 7b i 7d.

Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 44/01, 80/08 i 38/09) čl.30a i čl.30b

PODRUČJE	ROK KORIŠTENJA	UMANJENJA POREZNE OBVEZE
I. Obavljanje djelatnosti poljoprivrede i ribarstva na PPDS-u, BPP-u i području Grada Vukovara, zapošljavanje više od 5 djelatnika na neodređeno vrijeme, više od 50% djelatnika ima prebivalište i boravište na PPDS-u, BPP-u i području Grada Vukovara, najmanje 9 mjeseci		
PPDS I	Do ulaska Republike Hrvatske u EU	100%
PPDS II	Do ulaska Republike Hrvatske u EU	75%
PPDS III	Do ulaska Republike Hrvatske u EU	25%
Grad Vukovar	Do ulaska Republike Hrvatske u EU	100%
BPP	Do ulaska Republike Hrvatske u EU	25%
II. Obavljanje djelatnosti osim poljoprivrede i ribarstva na PPDS-u, BPP-u i području Grada Vukovara, zapošljavanje više od 5 djelatnika na neodređeno vrijeme, više od 50% djelatnika ima prebivalište i boravište na PPDS-u, BPP-u i području Grada Vukovara, najmanje 9 mjeseci		
PPDS I	2008.-2010.	100%
	2011.-2013.	75%
	2014.-2016.	25%
	2017.- na dalje	0%
PPDS II	2008.-2010.	75%
	2011.-2013.	25%
	2014.-na dalje	0%
PPDS III	2008.-2010.	25%
	2011.-2013.	15%
	2014.-na dalje	0%
Grad Vukovar	2008.-2010.	100%
	2011.-2013.	75%
	2014.-2016.	25%
	2017.- na dalje	0%
BPP	2008.-2010.	25%
	2011.-na dalje	0%

Grafikon 1. prikazuje kretanje stope poreza na dobiti u Republici Hrvatskoj i prosječne porezne stope EU-27 od 1995.g. do danas.

Budući da poduzetništvo ima veliki utjecaj na generiranje gospodarskog rasta na makro, odnosno mikro razini, porezne vlasti nerijetko pribjegavaju uvođenju različitih oblika poticaja prilikom oporezivanja dobiti.

Poticaji kod oporezivanja dobiti u Republici Hrvatskoj uglavnom se javljaju u obliku poreznih praznika i regulirani su kroz nekoliko zakona; Zakon o poticajima ulaganja (NN 138/06 i 61/11), Zakon o području posebne državne skrbi (NN 86/08 i 57/11), Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05 i 80/08), Zakon o otocima (NN 34/99, 149/99, 32/02 i 33/06), Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 44/01, 90/05, 80/08 i 38/09) i Zakona o slobodnim zonama (NN 44/96, 92/05 i 85/08). S obzirom na odabranu temu rada, u tablici 1. navedeni su porezni praznici odnosno oslobođenja pri oporezivanju dobiti poduzetnika koji obavljaju djelatnost na području posebnoga državnog statusa.

4. Poduzetnička aktivnost „dobitaša“ s područja posebnoga državnog statusa

Mjere usmjerene na poticanje gospodarskoga razvitka i razvijanje konkurentne regionalne vrijednosti bile su neophodne područjima posebnog državnog statusa u Republici Hrvatskoj. Fokus donesenog Zakona o područjima posebne državne skrbi uglavnom je bio na rješavanju posljedica ratne agresije na Republiku Hrvatsku, osobito ako se uzmu u obzir područje posebne državne skrbi I. i II. skupine. Uvođenjem III. skupine područja posebne državne skrbi, te donošenjem Zakona o brdsko-planinskim područjima usmjerenost biva izraženija na područjima koja zaostaju u razvoju. Danas su područja s posebnim državnim statusom, prema odabranim kriterijima, svrstane u četiri kategorija²³; PPDS I. skupine teritorijalno obuhvaća 6 gradova, 42 općine i 5 naselja u 2 grada, PPDS II. skupine obuhvaća 13 gradova, 40 općina i 75 naselja u 8 gradova, PPDS III. skupine obuhvaća 1 grad i 73 općine dok BPP obuhvaća 12 gradova i 33 općine. Navedena pod-

ručja zauzimaju ukupno 55,6%²⁴ teritorija Republike Hrvatske i 19,86%²⁵ ukupnog stanovništava. Navedeno znači da bi ista trebala, kroz sve značajnije pokazatelje gospodarskoga razvoja, velikim dijelom sudjelovati u ukupnom gospodarskom razvoju zemlje. U nastavku rada promatrana je uspješnost poduzetnika „dobitaša“ s područja posebnog državnog statusa u razdoblju 2007. - 2010. Nadalje, za navedeno razdoblje dan je pregled financijskih sredstava (dijela poreznih prihoda) kojih se država odriče u svrhu poticanja poduzetničke aktivnosti.

Poduzetnička aktivnost može biti pokretač gospodarskoga razvoja, odnosno može pridonijeti povećanju konkurentnosti, samo ako je teritorijalno i granski raširena. Centralizacija poslovnih aktivnosti u razvijenijim krajevima i poslovnim središtima negativno utječe na korištenje raspoloživih izvora prihoda u drugim, manje razvijenim područjima određene zemlje. Pokazatelji poduzetničke aktivnosti koji se odnose na obavljanje djelatnosti na području posebnog državnog statusa, promatrani kroz četverogodišnje razdoblje, odnose se na sljedeće²⁶:

- Broj poduzetnika koji posluju na navedenom području
- Broj zaposlenih kod istih poduzetnika
- Ukupno ostvarene prihode od obavljanja djelatnosti
- Dobit nakon oporezivanja
- Gubitak nakon oporezivanja te
- Neto konsolidirani rezultati poslovanja

Svi navedeni pokazatelji bit će stavljeni u odnos s istim pokazateljima na razini Republike Hrvatske.

Iz tablice 2. vidljivo je kako se broj poduzetnika na navedenom području iz godine u godinu povećava. S obzirom da je unutar I. skupine PPDS smješten grad Vukovar važno je naglasiti kako je njegova zastupljenost u skupini velika, odnosno pripada mu udio u ukupnom broju poduzetnika te skupine u

24 Đulabić, v., Manojlović, R.: Administrative Aspect of Regional and Cohesion Policy in Croatia: IN Search of a Better Coordination of Parallel Processes. Hrvatska i komparativna javna uprava – Croatian and Comparative Public Administration, 11(4), str.1041-1074.

25 Državni zavod za statistiku: Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011.g.-prvi rezultati po naseljima. DZS, Zagreb, str. 14.-160., obrada autori

26 Financijska agencija (2008., 2009., 2010. i 2011.): Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2007., 2008., 2009., i 2010.g. po gradovima i općinama- obrada podataka za tekuću godinu. FINA, Zagreb.

Tablica 2. Broj poduzetnika sa područja posebnog državnog statusa

Izvor: obrada autori

Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.
1.	PPDS I	1.348	1.514	1.633	1.783
2.	PPDS II	1.861	2.029	2.159	2.309
3.	PPDS III	1.028	1.115	1.200	1.247
4.	BPP	2.446	2.639	2.821	2.895
5.	Ukupno 1.-4.	6.683	7.297	7.813	8.234
6.	Republika Hrvatska	83.532	89.656	91.320	96.758
7.	5/6*100	8,00%	8,14%	8,56%	8,51%

navedenom razdoblju između 24% i 21%. Na područja gradova²⁷ unutar područja posebnog državnog statusa, udio broja poduzetnika u navedenom razdoblju se kreće između 43% i 41%. Navedene činjenice potvrđuju centralizaciju poslovne aktivnosti u gradskim i razvijenijim središtima što nije u skladu s ciljevima regionalne politike; razvoj manjih i slabije razvijenih dijelova zemlje.

Nadalje, udio poduzetnika s područja posebnog državnog statusa u navedenom razdoblju kreće se između 8% i 8,5% svih poduzetnika Republike Hrvatske.

Tablica 3. Broj zaposlenih kod poduzetnika s područja posebnog državnog statusa

Izvor: obrada autori

Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.
1.	PPDS I	16.971	19.051	18.386	17.785
2.	PPDS II	17.442	19.716	18.424	17.467
3.	PPDS III	7.852	8.221	7.783	7.408
4.	BPP	22.384	23.767	23.943	20.174
5.	Ukupno 1.-4.	64.649	70.755	68.536	62.834
6.	Republika Hrvatska	869.013	933.958	889.396	859.808
7.	5/6*100	7,44%	7,58%	7,71%	7,31%

27 Unutar područja posebnog državnog statusa nalazi se 32 grada (uključujući grad Vukovar). Podatak se odnosi na gradove koji su 100% na području posebnog državnog statusa.

Navedeno potvrđuje veoma mali udio poduzetnika u ukupnom broju istih na razini Republike Hrvatske, osobito ako se uzme u obzir veličina teritorija

koji područje posebnog državnog statusa obuhvaća. Podaci iz tablice 3., koji se odnose na broj zaposlenih kod poduzetnika s područja posebnoga državnog statusa, upućuju na smanjenje broja zaposlenih od 2009. iako se broj poduzetnika prema podatcima iz tablice 2. u svim navedenim razdobljima povećavao.

Dakle, zabilježeno smanjenje broja zaposlenih zasigurno je rezultat smanjenog obima poslovanja poduzetnika izazvano kriznim razdobljem u kome su poduzetnici posezali za otkazivanjem ugovora o radu u svrhu smanjenja troškova. Stavljajući u odnos broj zaposlenih s brojem poduzetnika na svim područjima može se primijetiti kako se uglavnom radi o zaposlenima u sektoru mikro²⁸ poduzeća, dakle onima koji imaju manje od 10 zaposlenih i to

28 Zakona o poticanju malog gospodarstva (NN 229/02, 63/07 i 53/12) čl. 3. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx?of=06.09.2012.>

Tablica 4. Ukupan ostvaren prihod poduzetnika s područja posebnog državnog statusa (u 000 Kn)

Izvor: obrada autori

Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.
1.	PPDS I	7.277.241	9.554.730	7.949.573	8.091.704
2.	PPDS II	8.672.758	9.804.536	8.621.418	8.037.212
3.	PPDS III	3.896.339	4.512.451	3.872.814	3.559.325
4.	BPP	10.768.730	12.290.272	11.518.353	9.443.822
5.	Ukupno 1.-4.	30.615.068	36.161.989	31.962.158	29.132.063
6.	Republika Hrvatska	655.560.537	709.827.308	613.366.627	598.187.419
7.	5/6*100	4,67 %	5,09%	5,21%	4,87%

Tablica 5. Dobit/gubitak nakon oporezivanja (u 000 Kn)

Izvor: obrada autori

Dobit nakon oporezivanja						
Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.	Promjena 2010./2007.
1.	PPDS I	589.456	577.488	434.579	484.863	-17,74%
2.	PPDS II	652.623	540.540	408.455	344.920	-47,15%
3.	PPDS III	131.843	133.856	105.283	110.015	-16,56%
4.	BPP	493.986	552.065	462.100	274.292	-44,47%
5.	Ukupno 1. - 4.	1.867.908	1.803.949	1.410.417	1.214.090	-35,00%
6.	Republika Hrvatska	36.667.771	34.746.271	26.437.576	28.202.891	-23,09%
7.	5/6*100	5,09%	4,93%	5,33%	4,30%	
Gubitak nakon oporezivanja						
Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.	Promjena 2010./2007.
1.	PPDS I	201.522	319.615	789.975	407.226	102,08%
2.	PPDS II	289.477	329.138	528.394	596.713	106,13%
3.	PPDS III	69.222	85.936	131.022	116.390	68,14%
4.	BPP	238.567	221.021	385.331	513.648	115,31%
5.	Ukupno 1. - 4.	798.788	955.710	1.834.722	1.633.977	104,56%
6.	Republika Hrvatska	11.904.062	17.516.739	22.040.708	29.865.961	150,89%
7.	5/6*100	6,71%	5,46%	8,32%	5,47%	

Tablica 6. Olakšice i oslobođenja za područje posebne državne skrbi i brdsko-planinska područje obveznika poreza na dobit za razdoblje 2007. - 2010 iznosi u kunama)

Takvo stanje potvrđuje osjetno smanjenje prihoda osobito ako se uzme u obzir činjenica da je broj poduzetnika u istom razdoblju na području grada Vukovara povećan za više od 18%.

Red.br.	Opis	Olakšice i oslobođenja obveznika poreza na dobit					Ukupno
		I. PPDS	II. PPDS	III. PPDS	Grad Vukovar	BPP	
2007.							
1.	Broj obveznika*	268	385	173	65	382	1.261
2.	Iznos olakšica i oslobođenja	82.347.293	104.572.680	6.694.436	36.355.561	15.138.399	245.108.369
2008.							
1.	Broj obveznika	284	372	185	80	350	1.259
2.	Iznos olakšica i oslobođenja	88.735.176	85.813.297	5.772.153	30.577.442	13.722.111	224.620.179
2009.							
1.	Broj obveznika	227	307	144	65	225	960
2.	Iznos olakšica i oslobođenja	53.797.370	48.356.535	4.088.136	16.538.403	10.599.805	133.380.249
2010.							
1.	Broj obveznika	199	255	81	44	165	735
2.	Iznos olakšica i oslobođenja	35.614.837	36.301.564	2.577.476	6.776.730	6.154.262	87.424.869

Izvor: Porezna prava (2012) Statističko izvješće o verificiranim prijavama poreza na dobit za 2007., 2008., 2009., i 2010.g. Zagreb: MFIN, obrada autor

u udjelu većem od 70%. Takav podatak je opravdan budući da se radi o područjima koja su uglavnom gravitiraju većim gradskim središtima, ali su pogodna za razvijanje specifičnih djelatnosti, osobito ako se uzmu u obzir prirodne i geografske različitosti na kojima se nalaze. Uzimajući u obzir ostvaren ukupan prihod od poslovanja evidentno je kako u 2009.g. dolazi do smanjenja ostvarenih prihoda najvećim dijelom zbog smanjenog obima poslovanja. Promatrajući podatke u tablici 4. može se primijetiti kako je ostvareni prihod u 2010.g., na svim područjima koji su sastavni dio područja posebnog državnog statusa, osim skupine PPDS I, smanjen u odnosu na 2007. Udio ostvarenog prihoda poduzetnika s područja grada Vukovara u ukupnom prihodu poduzetnika na PPDS I se smanjuje sa 36% u 2007. na 29% u 2010.

Na području posebnog državnog statusa u 2010. samo 10 gradova s najvećim prihodom ostvaruje gotovo 66% prihoda svih gradova na istom području. Od ukupnog broja općina, u 2010., na području posebnog državnog statusa²⁹ 167 općina svojim pojedinačnim prihodom ne prelazi 1% prihoda svih općina.

Prema podacima danim u tablici 5., može se uočiti kako je dobit na svim područjima smanjena u 2010. u odnosu na 2007. Najveće smanjenje dobiti nakon oporezivanja zabilježeno je na PPDS II 47,15%, a zatim na BPP-u 44,47%. Promjene u smislu smanjenja dobiti nakon oporezivanja dijelom su uzrokovane i zbog promjene (smanjenja) olakšica vezanih za porez na dobit koje su uslijedile nakon 2008. Uočljivi su veliki gubitci u poslovanju poduzetnika na području posebnog državnog statusa, osobito ako se uzme u obzir povećanje istog u razdoblju od 2010. u odnosu na 2007.

²⁹ Području posebnog državnog statusa teritorijalno pripada 188 općina. Podatak se odnosi na općine koje su 100% na području posebnog državnog statusa.

Red.br.	Područje	Broj gradova i općina			Iznos u 000 Kn		
		Gradovi	Općine	Ukupno	Gradovi	Općine	Ukupno
2007.g.							309.066
1.	PPDS	30	155	185	117.908	82.120	200.028
2.	BPP	12	33	45	61.220	47.818	109.038
2008.g.							348.111
1.	PPDS	30	155	185	127.294	80.618	207.912
2.	BPP	12	33	45	90.587	49.612	140.199
2009.g.							301.689
1.	PPDS	30	155	185	102.507	75.081	177.588
2.	BPP	12	33	45	81.222	42.879	124.101
2010.g.							231.803
1.	PPDS	30	155	185	86.122	57.874	143.996
2.	BPP	12	33	45	50.778	37.029	87.807

Tablica 7. Porez na dobit vraćen iz državnog proračuna jedinicama lokalne samouprave za razdoblje 2007.-2010.g.

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske: Godišnje izvješće Ministarstva financija za 2009.-2010.g. MFN, Zagreb 2010. i 2011.g., str. 76. i 67. Dostupno na: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20Ministarstva%20financija%202009.pdf> (15.09.2012.)

Promatrajući cijelo područje posebnog državnog statusa postoji situacija u kojoj se ostvarena dobit u razdoblju 2010./2007. smanjuje za 35%, a gubitak se u istom razdoblju povećava za 104,56%.

Ukoliko se uzmu u obzir svi poduzetnici na području Republike Hrvatske evidentno je povećanje broja poduzetnika koji ostvaruju dobit u 2010. za niskih 2,78% u odnosu na 2007. Nasuprot tome, broj poduzetnika koji su u istom razdoblju ostvarili gubitak povećao se za visokih 69%.³⁰ Navedenu situaciju potvrđuju podatci iz Tablice 6., a koji se odnose na broj obveznika koji koriste olakšice na području posebnoga državnog statusa.

³⁰ Hrvatska gospodarska komora: Hrvatsko gospodarstvo 2010. HGK, Zagreb, str. 95. URL: <http://www2.hgk.hr/en/depts/makroek/Hrvatsko%20gospodarstvo%202010%20godine.pdf>, (10.09.2012.)

Podatci iz tablice 6. ukazuju na situaciju u kojoj se broj obveznika korisnika olakšica za razdoblje 2010./2007. smanjio za 41,71%. Dakle, može se pretpostaviti kako se radi o obveznicima koji nisu ostvarili poreznu osnovicu, odnosno nemaju obvezu poreza na dobit jer je korištenje olakšica uvjetovano ostvarenjem porezne dobiti.³¹

* Ukupan broj obveznika u svakoj godini se razlikuje od zbroja broja obveznika svih sastavnica područja posebnog državnog statusa, jer pojedini obveznici koriste olakšice i oslobođenja za više područja.

Jedinicama lokalne samouprave s područja posebnog državnog statusa zajamčen je povrat uplaćenog poreza na dobit iz državnog proračuna. Podatci o vraćenim sredstvima za razdoblje 2007. - 2010. navedeni su u tablici 7.

Iz tablice 8. vidljivo je kako je na području posebnog državnog statusa u 2007. i 2008. ostvarena neto dobit u svim sastavnicama. Ostvareni neto gubitak u 2009. i 2010. dominantan je na cijelom području. Visoke stope negativnih promjena koje su se dogodile u razdoblju 2007. - 2010., u ostvarenom neto financijskom rezultatu poslovanja, upućuju na kontinuiranost poslovnih subjekata u ostvarenju gubitaka i nepronalaženja modela za rješavanje nastale situacije. Može se pretpostaviti kako takvom stanju

³¹ Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11 i 61/12) čl.47., st.3. URL: [http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx, \(06.09.2012.\)](http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx, (06.09.2012.))

Red.br.	Područje	2007.	2008.	2009.	2010.	Promjena 2010./2007.
1.	PPDS I	387.934	257.873	-355.396	77.637	-79,99%
2.	PPDS II	363.146	211.402	-119.939	-251.793	-169,34%
3.	PPDS III	62.621	47.920	-25.739	-6.375	-110,18%
4.	BPP	255.419	331.044	76.769	-239.356	-193,71%
5.	Ukupno 1. - 4.	1.069.120	848.239	-424.305	-419.887	-139,27%
6.	Republika Hrvatska	24.763.709	17.229.532	4.396.868	-1.663.070	-106,72%
7.	5/6*100	4,32%	4,92%	-9,65%	25,25%	

Tablica 8. Neto financijski rezultat poslovanja poduzetnika u razdoblju 2007. - 2010. (u 000 kn)

Izvor: obrada autori

nije pridonijelo samo vrijeme krize, nego je takva situacija velikim dijelom posljedica neopreznost poduzetnika u donošenju, sada već prošlih odluka. Naime, poduzetnici su u vrijeme ekspanzije bili skloni velikom zaduživanju koje je možda u to vrijeme bilo i opravdano zbog veće rentabilnosti ukupnog prometa (neto dobit / ukupan prihod). Situacija koja je uslijedila već u 2008., i kao takva nastavila do danas, utjecala je na smanjenje obima proizvodnje, gubitak tržišta, nemogućnost servisiranja dugova i sl. Rentabilnost ukupnog prometa, koristeći podatke o ostvarenom ukupnom prihodu iz tablice 4. kao i podatke o ostvarenoj neto dobiti iz tablice 8., poduzetnika s područja posebnog državnog statusa, je za 2007. iznosila 3,49%, a već u sljedećoj godini taj pokazatelj ima vrijednost 2,35% unatoč činjenici da je ukupan prihod povećan u 2008. za 18% u odnosu na isti iz 2007. U 2009. pokazatelj rentabilnosti ukupnog neto prometa poduzetnika s područja posebnog državnog statusa postaje negativan i iznosi -1.32%, a takav negativan trend se nastavlja i u 2010.

5. Zaključak

Sagledavajući poduzetničku aktivnost svih „dobitaka“ u Republici Hrvatskoj, može se zaključiti kako je sama poduzetnička aktivnost pod utjecajem mnogih negativnih faktora i samim time ne može polučiti pozitivne rezultate. Nepostizanje pozitivnih efekata u jačanju postojećih i širenju novih poduzetničkih aktivnosti uvjetovano je neučinkovitom državnim

birokracijom, političkom nestabilnošću i nedostatkom izvora financiranja u poduzetništvu. Međutim, nepostojanje dugoročne poslovne strategije koja uglavnom rezultira ishitrenim i nepromišljenim odlukama i ulaganjima od strane nositelja poslovnih aktivnosti također ima velikoga utjecaja na ostvarenje negativnih poslovnih rezultata. Državne vlasti određene porezne olakšice pokušavaju smanjiti jaz između razvijenih i nerazvijenih dijelova zemlje, odnosno žele raširiti aktivnosti poduzetnika na manja i manje razvijena područja. Promatrani pokazatelji poduzetničke aktivnosti „dobitaka“ s područja posebnog državnog statusa, kojima je državna vlast priskočila u pomoć i kroz određene porezne olakšice pri oporezivanju dobiti u razdoblju 2007. - 2010., „oprostila“ određena (velika) sredstva, ne govore u prilog tako poduzetim aktivnostima države. Nadalje, vraćanjem sredstava uplaćenog poreza na dobit jedinicama lokalne samouprave ne vide se pomaci u rezultatima poduzetničke aktivnosti, što znači da ta sredstva ili dio njih nikada ne završi u poticanju poduzetništava od strane jedinica lokalne samouprave, nego služi za popunjavanje siromašnih lokalnih proračuna.

Slika poduzetničke aktivnosti poduzetnika „dobitaka“ s područja posebnog državnog statusa u razdoblju 2007. - 2010. ogleda se u sljedećem:

- broj poduzetnika na promatranom području se povećava, ali je isti izrazito nizak ukoliko se uzmu u obzir svi poduzetnici te teritorij koji područje posebnog državnog statusa obuhvaća u Republici Hrvatskoj,
- unatoč povećanju broja poduzetnika, broj zaposlenih kod poduzetnika se smanjuje, uglavnom su zaposleni u sektoru mikro poslovnih subjekata (poduzetnika)

- bez obzira na povećanje broja poduzetnika koji obavljaju djelatnost, ostvareni prihodi se smanjuju zbog smanjenog obima poslovanja,
- evidentno je smanjenje ostvarene dobiti nakon oporezivanja u svim sastavnicama navedenoga područja te izrazito visoko povećanje gubitka na svim sastavnicama,
- smanjenja sredstava koja se koriste kao olakšica pri oporezivanju dobiti kao i smanjenja iznosa uplaćenog poreza na dobit kojeg državne vlasti vraćaju u proračun jedinica lokalne samouprave posljedica su manje ostvarenog dobitka, odnosno povećanja gubitka,
- negativan neto financijski rezultat odraz je promjena u poslovanju poduzetnika koje se odnose na veliku zaduženost, smanjenje obima proizvodnje, gubitak tržišta, nemogućnost servisiranja tekućih obveza i sl.
- rentabilnost ukupnog prometa poduzetnika se iz godine u godinu smanjuje i od 2009. dobiva negativan predznak, do smanjenja rentabilnosti dolazi unatoč činjenici da su prihodi u 2008.g. povećani u odnosu na 2007.g., odnosno povećanje prihoda se ne reflektira na povećanje dobiti nego ide u suprotnom smjeru i dr.

Navedene činjenice upućuju na, sada već, kontinuiranu negativnu aktivnost poduzetnika s područja posebnog državnog statusa. Porezni poticaji, kojima su državne vlasti pokušale oživjeti aktivnost i olakšati poslovanje poduzetnika, nisu proizveli željene učinke. Manji broj poduzetnika, koji ostvaruje dobit i koristi porezna oslobođenja ista će vrlo brzo izgubiti. Naime, sadašnjim zakonskim propisima takva porezna oslobođenja definirana su do trenutka ulaska Republike Hrvatske u sastav Europske unije, odnosno zaključno do 2016. Nade poduzetnika, a i državnih vlasti usmjerene su na neke nove vlastite oblike i mjere u poticanju poduzetništva kao i na izvore sredstava iz europskih fondova. Bez obzira tko i na koji način određene poduzetničke aktivnosti poticao, važno je znati da svaka od aktivnosti mora imati ekonomsku opravdanost i temeljiti se na razvijenoj strategiji poslovanja. Nažalost, sagledavši sadašnju uspješnost poslovanja poduzetnika s područja posebnog državnog statusa, mali je broj poduzetnika koji će takve aktivnosti moći realizirati.

LITERATURA

1. ATKearney: *The Shadow Economy in Europe*, 2010. Atkearney Inc., Chicago.
2. Bogović, T. (2006) *Utjecaj informatičkog poduzetništva na razvoj Varaždinske županije*. Magistarski rad, Varaždin: Fakultet organizacije i informatike.
3. Centre for Global Competitiveness and Performance (2012) *The Global Competitiveness Report 2011-2012*, Geneva: The World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf, (01.09.2012.)
4. Corruption Perceptions Index 2010. URL: <http://cpi.transparency.org/cpi2010/results/>, (16.09.2012.)
5. Drucker, P. F. (1992) *Inovacije i poduzetništvo – poduzetnička praksa*. Zagreb: Globus.
6. Državni zavod za statistiku (2012): *Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011.g.-prvi rezultati po naseljima*. Zagreb: DZS
7. Đulabić, v., Manojlović, R. (2011): *Administrative Aspect of Regional and Cohesion Policy in Croatia: IN Search of a Better Coordination of Parallel Processes*. Hrvatska i komparativna javna uprava – Croatian and Comparative Public Administration, 11(4)
8. Ecorys (2012): *Annual report on small and medium-sized enterprises in the EU 2011/12*. Rotterdam: ECORYS. URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/annual-report_en.pdf (15.09.2012.)
9. European Commission (2012) *Taxation trends in the European Union*. Luxemburg. Dostupno na: URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-12-001/EN/KS-DU-12-001-EN.PDF
10. FINA Gospodarske vijesti, URL:<http://www.fina.hr/Default.aspx?art=9753&sec=1496>, (12.09.2012.)
11. FINA: Informacije o neizvršenim osnovama za plaćanje poslovnih subjekata za kolovoz 2012. URL: <http://www.fina.hr/Default.aspx?art=10129>, (05.09.2012.)
12. Financijska agencija (2008., 2009., 2010. i 2011.): *Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske u 2007., 2008., 2009. i 2010.g. po gradovima/općinama – obrada podataka za tekuću godinu*. Zagreb: FINA.
13. HAMAG INVEST: Kako započeti posao. URL: <http://www.hamag.hr/baza-znanja/zapocnite-posao/kako-zapoceti-posao.html>, (29.08.2012.)
14. Hrvatska gospodarska komora (2011) *Hrvatsko gospodarstvo 2010*. Zagreb: HGK. URL: <http://www2.hgk.hr/en/depts/makroek/Hrvatsko%20gospodarstvo%202010%20godine.pdf>, (10.09.2012.)
15. Hrvatska udruga banaka: *Kreditni portfelj banaka: razotkrivanje rizika*. URL: <http://www.hub.hr/Default.aspx?art=2020&sec=646>, (05.09.2012.)
16. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2012) *Mjesečni statistički bilten 9*. Zagreb: HZZO. URL:http://www.hzz.hr/DocSlike/stat_bilten_09_2012.pdf, (01.10.2012.)
17. Jelčić, B., Bejaković, P. (2012) *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj: obilježja i promjene hrvatskog poreznog sustava u razdoblju od 2004. do polovice 2011.* Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
18. Jelčić, B. et al. (2008) *Financijsko pravo i financijska znanost: porez na dobit*. Zagreb: Narodne novine d.d.
19. Keser-Škreb, M., Kuliš, D. (2010) *Porezni vodič za građane: porez na dobit*. II izd. Zagreb: Institut za javne financije i Zagreb i Zaklada Friedrich Ebert.
20. Marković, B., Dunković, B. (2009) Zaduživanje i financiranje lokalnog razvoja. *Ekonomski vjesnik : časopis Ekonomskog fakulteta u Osijeku*. 2 (2009), str. 354-363.
21. Marković, B., Stojanović, S. (2008.) *Struktura fiskalnih poticaja u području grada Vukovara*. U: Katalinic, B., ur. *Proceedings of the 1st International Conference „Vallis Aurea“ Focus on: Regional Development*, Požega i Vienna: DAAAM International Vienna i Veleučilište u Požegi, str. 0487-0491.

22. Ministarstvo financija Republike Hrvatske (2010-2011): *Godišnje izvješće Ministarstva financija za 2009.-2010.g.* Zagreb: MFIN. URL: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20Ministarstva%20financija%202009.pdf> (15.09.2012.)
23. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (2010): *Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011.-2013.* Zagreb: MRRŠVG. URL: http://www.mrrfeu.hr/UserDocsImages/STRATEGIJA_REGIONALNOG_RAZVOJA.pdf, (01.09.2012.)
24. Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku, NN 35/07
25. OECD (2012) *Entrepreneurship at a Glance 2011.* ISBN 978-92-64-09771-1. URL: http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/entrepreneurship-at-a-glance-2010_9789264097711-en
26. Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika hrvatske u razdoblju od 2007. – 2010. Godine. URL: <http://www.fina.hr/Default.aspx?art=9910&sec=1523> (27.07.2012.)
27. Porezna prava (2012) *Statističko izvješće o verificiranim prijavama poreza na dobit za 2007., 2008., 2009., i 2010.g.* Zagreb: MFIN
28. Porezna Uprava: *Udio glavnice i kamata u ukupnom poreznom dugu.* URL: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/UdioPoreza.pdf>, (01.09.2012.)
29. Pravilnik o porezu na dobit NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11 i 61/12
30. Sokol, N., Burgler, T. (2011): *Specifičnosti sustava oporezivanja dobiti u RH i njegova prilagodba potrebama stupnja u članstvo EU.* Ekonomija. 18 (1). URL: [http://www.rifin.com/ekonomija/economics/1344-godina-18-broj-1.\(06.09.2012.\)](http://www.rifin.com/ekonomija/economics/1344-godina-18-broj-1.(06.09.2012.))
31. Start-up procedures URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/progress-2011/index_en.htm (03.09.2012.)
32. Šimović, H., Mihelja Žaja, M.(2010) *Poticaji u sustavu poreza na dobit u Hrvatskoj i zemljama regije.* Računovodstvo i financije. 56 (5).
33. Šimović, J. et al. (2010) *Hrvatski fiskalni sustav: porez na dobit.* Zagreb: Narodne novine d.d.
34. Zakon o brdsko-planinskim područjima NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05 i 80/08,
35. Zakon o Fondu za regionalni razvoj Republike Hrvatske NN 107/01 i 124/10-prestanak važenja Zakona
36. Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara NN 44/01, 90/05, 80/08 i 38/09,
37. Zakon o otocima NN 34/99, 149/99, 32/02 i 33/06 i
38. Zakon o područjima posebne državne skrbi NN 86/08 i 57/11,
39. Zakon o porezu na dobit NN 177/04, 20/05, 57/06, 146/08, 80/10 i 22/12
40. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, NN 153/09.
41. Zakona o poduzećima (Službeni list SFRJ 77/88 i 40/89)
42. Zakona o poticanju malog gospodarstva NN 229/02, 63/07 i 53/12
43. Zakona o slobodnim zonama NN 44/96, 92/05 i 85/08

Branimir Marković
Svjetlana Letinić
Verica Budimir

TAX INCENTIVES TO BUSINESSES IN THE AREAS OF SPECIAL STATE CONCERN

ABSTRACT

The legal and strategic framework for regional development in the Republic of Croatia, which includes the development of entrepreneurship, was established almost twenty years after Croatia had gained independence. Until then, less developed areas, i.e., areas with a special status in terms of certain reliefs and exemptions granted to citizens and economic entities had been supported through individual laws. Today, government authorities stimulate entrepreneurial activity through individual regulations in force, by corporate income tax exemptions. The state gives back corporate income tax (tax liability not subject to exemptions) that taxpayers engaged in entrepreneurial activities had paid up to the state budget, to local self-government units as assistance from the state budget. By doing so, the government aims to reduce the gap between the developed and underdeveloped parts of the Republic of Croatia and encourage entrepreneurial activity in the smaller and less developed regions. The indicators of entrepreneurial activity in the area supported by the state: the number of enterprises, number of employees in an enterprise, the total revenue generated by entrepreneurial activities, profit and loss after tax and net operating profit/loss, provide insight into the performance of enterprises. In view of the above, the authors have analyzed the performance of enterprises entitled to tax relief in the areas of special state concern and provided an overview of financial resources (tax revenue) which state authorities have waived to facilitate a more competitive business performance.

Keywords: tax exemption (incentives), performance, indicators of entrepreneurial activity, areas of special state concern